କୁନ୍ଦୁଲିର କୋହ

ବିଭୂତି ପତି

ସେ ଜନନୀ, ସେ ଭଗିନୀ, ସେ ଝିଅ, ସେ ଜାୟା ଓ ସେ ଜୟା । ସେ କୋମଳମୟୀ, ସେ ଦୟାମୟୀ, ସେ ମମତାମୟୀ, ସେ ପୂଜ୍ୟମୟୀ । ସେ ଗୁଣବତୀ... ସେ ରୂପବତୀ... ସେ ଅଲିଅଳୀ... ସେ କରୁଣାମୟୀ... ସେ କ୍ଷମାମୟୀ... ସେ ମଙ୍ଗଳମୟୀ... । କିନ୍ତୁ ଏ ସମାଜ ତାକୁ ସମ୍ମାନ ଦେଇନି... । ସୁରକ୍ଷାର ବଳୟରେ ସେ ଧର୍ଷିତା... ପ୍ରଶାସନର ପ୍ରଚାରରେ ସେ ପାଗଳୀ ଏବଂ ଗଣତନ୍ତ୍ରର ସରକାରୀ ଶାସନରେ ସେ ଲାଞ୍ଛିତ, ସନ୍ତ୍ରସ୍ତ ଓ ସଙ୍କଟାପନ୍ନ । ମଲା ପରେ ବି ସେ ମୁଣ୍ଡାଇଛି ବଦ୍‌ନାମର ବୋଝ । ଏ ଏକ କାହାଣୀ ନୁହେଁ କିମ୍ବା କୌଣସି ଫିଲ୍ମ ଓ ଡ୍ରାମାର ଡ଼ାଇଲଗ୍ ନୁହେଁ । କୋରାପୁଟର ଏକ ଉପାନ୍ତ ଅପହ ଗାଁ ମାଳିମାର୍ଲ୍ଲାର ଗରିବ ନାବାଳିକା ଗଣଦୁଷ୍କର୍ମର ପ୍ରସଙ୍ଗ । ସବୁ ଦୁର୍ନାମ - ନିନ୍ଦା - ଅପବାଦ ଏବଂ କାମୁକ ସମାଜର କାମନାର ପାପ ନିଆଁକୁ ନିଜ ଶରୀରର ସୀତ୍କାରକୁ (Hissing sound) ସବୁଦିନ ପାଇଁ ସମାଧି ଦେଇ ପୁଣିଥରେ ସସ୍ମିତା ଏ ସମାଜ-ସରକାର- ଶାସନର ବିଧି ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ବିଦ୍ରୁପ କରି ପ୍ରମାଣ କରିଦେଇଛି...ନାରୀ କରୁଣାମୟୀ.. କ୍ଷମାମୟୀ... ଦୟାମୟୀ । କିନ୍ତୁ ସ୍ୱର୍ଗରେ ଥାଇ ସସ୍ମିତା ପ୍ରଶ୍ନ ପଚାରୁଛି ସେଇ ସମାଜକୁ-ସରକାରଙ୍କୁ-ଶାସନର ବିଧିବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ କରୁଣାମୟୀ-କ୍ଷମାମୟୀ-ଦୟାମୟୀ ନାରୀକୁ ନ୍ୟାୟ ମିଳିବ କେବେ ?

୨୦୧୭ ଅକ୍ଟୋବର ୧୦ତାରିଖଠାରୁ ପଟାଙ୍ଗି ଥାନାର ମାଳିମାର୍ଲ୍ଲା ଗାଁ ଗଣ୍ଡାରୁ ନେଇ ଲେଞ୍ଜିଗୁଡ଼ା ଜଙ୍ଗଲର ଗିରିକନ୍ଦରରେ ଏବଂ କୋରାପୁଟ ଜିଲ୍ଲାରୁ ଓଡ଼ିଶାର ପ୍ରତିଟି ପୁରପଲ୍ଲୀରେ ସସ୍ମିତାର ଏ ପ୍ରଶ୍ନ ପ୍ରତିଧ୍ୱନି ହେଉଛି । ପରପାରିରେ ଥିବା ସସ୍ମିତାକୁ ଏସବୁ ପ୍ରଶ୍ନର ଉ ର ଦେବ କିଏ ? ପୁଲିସ-ପ୍ରଶାସନ ସରକାର -ବିଏସ୍ଏଫ୍-ସିଆର୍‌ପିଏଫ୍-ନା କୋବ୍ରା ବାଟାଲିୟନ ବନ୍ଧୁକଧାରୀ ଯବାନ ? କେହି ପ୍ରଶ୍ନର ଉ ର ସସ୍ମିତାର ଆତ୍ମାକୁ ଦେବେନି । କାରଣ ଏଠାରେ ନିର୍ବାଚିତର ସରକାର ଗଣତନ୍ତ୍ରରେ ଗଣହତ୍ୟା କରି ଜନତାକୁ ଯନ୍ତ୍ରଣାର ଜନତନ୍ତ୍ର ଉପହାର ଦିଅନ୍ତି ।

କୋରାପୁଟ ଅନୁନ୍ନତ ଓ ଅପହ ଆଦିବାସୀ ଅଧୁଷିତ ଗାଁ ମୂଷାଗୁଡ଼ା, ଥାନା ପଟାଙ୍ଗି, ଗୋଟିଏ ପୁଅ ଓ ଗୋଟିଏ ଝିଅକୁ ନେଇ ମୂଷାଗୁଡ଼ା ଗାଁରେ ନିଜ ହସଖୁସିର ପରିବାର ସହିତ ବସବାସ କରୁଥିଲେ ସରଳ ଆଦିବାସୀ ଗଣେଶ୍ୱର ଛତ୍ର ଓ ସ୍ତ୍ରୀ ଡ଼ମାଲି । ଝିଅଟିର ନାଁ ସସ୍ମିତା । ଗଣେଶ୍ୱର ଡ଼ମାଲିଙ୍କ ମନରେ ଅନେକ ସ୍ୱପ୍ନ, ଝିଅଟି ପାଠ ପଢ଼ିବ... ମଣିଷ ହେବ, ଆଦିବାସୀ ଗାଁର ଟେକ ରଖିବ । ରାତି ପାହିଗଲା, ଗତରାତି ସାଥିରେ ଗଣେଶ୍ୱରଙ୍କର ସ୍ୱପ୍ନ ବି ମରିଗଲା । ବୋଧହୁଏ ବିଧାତା ବିଧିର ବିଧାନରେ ସବୁକିଛି ପୂର୍ବ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରି ରଖିଥିଲେ ଗଣେଶ୍ୱରଙ୍କ ପାଇଁ । ଝିଅ ସସ୍ମିତା ଗଣଧର୍ଷିତା ହୋଇ ଆତ୍ମହତ୍ୟାର ଶବ ସଂସ୍କାର ଦେଖିବା ପୂର୍ବରୁ ଭଗବାନ ଭବସାଗରରୁ ଗଣେଶ୍ୱରଙ୍କୁ ଉଦ୍ଧାର କରିନେଇଥିଲେ ।

ସ୍ୱାମୀ ଗଣେଶ୍ୱରର ଇଚ୍ଛାକୁ ସାକାର କରିବାକୁ ଡ଼ମଣି ସସ୍ମିତା ହାତରେ ଅଭାବ ଅନଟନରେ ମଧ୍ୟ ପାଠ ପଢ଼ାଇବାର ଖାତାବହି ଧରାଇ ଅ । ଭିଡ଼ିଥିଲେ । 'ବାପାର ସ୍ୱପ୍ନକୁ ସାକାର କରିବାକୁ ହାତରେ ବହିବସ୍ତାନି ଧରି ସସ୍ମିତା ବାହାରିଥିଲା ପାଠ ପଢ଼ିବାକୁ । ଆଖିରେ ଆଖିଏ ଆଶା... ମନରେ ମତୁଆଲା ଭବିଷ୍ୟତର ସୁନେଲୀ ସ୍ୱପ୍ନ ନେଇ ସେମିଳିଗୁଡ଼ାର ସୋରିଷପଦର ହାଇସ୍କୁଲରେ ନବମ ଶ୍ରେଣୀରେ ପାଠ ପଢୁଥିଲା ସସ୍ମିତା । ବାପା - ଅଜାର ନାଁ ରଖିବ । ଆଦିବାସୀ ଗାଁ ଗଣ୍ଡାର ଉନ୍ନତି କରିବ, ନାରୀ ଶିକ୍ଷାର ପ୍ରସାର କରିବ ଏବଂ ଆଦିବାସୀ ସମାଜରୁ ଅନ୍ଧବିଶ୍ୱାସ ଦୂର କରିବ ବୋଲି ସାଙ୍ଗ ସାଥୀଙ୍କ ଗହଣରେ ସବୁବେଳେ ସସ୍ମିତା କହି ବୁଲୁଥିଲା । ହେଲେ ଏ ସମାଜର ପାପ ଆଖିରେ ସସ୍ମିତାର ସବୁ ଆଶା ଆକାଂକ୍ଷା ଓ ବିଶ୍ୱାସ ବଳି ପଡ଼ିଗଲା । ମାଳିମାର୍ଲ୍ଲା ଗାଁ ନିକଟସ୍ଥ ଲେଞ୍ଜିଗୁଡ଼ା ଜଙ୍ଗଲରେ ଆଦିବାସୀ ଗାଁ ଗଣ୍ଡା, ପ୍ରଶାସନ ତଥା ରାଜ୍ୟ ଓ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ଏବଂ ଜନସାଧାରଙ୍କୁ ନକ୍ସଲଙ୍କ ଠାରୁ ସୁରକ୍ଷା ଯୋଗାଇବା ପାଇଁ ନିୟୋଜିତ କୋବ୍ରା ବାଟାଲିଅନର

ଚାରିଜଣ ସୁରକ୍ଷା ପୋଷାକ ଓ ବନ୍ଧୁକଧାରୀ ଜବାନ୍ ସସ୍ମିତାର ଜୀବନକୁ ଅସୁରକ୍ଷିତ କରିଦେଇଥିଲେ । ନିଜଦେହର ବାସନା ଓ ମନର କାମନାର ଭୋକ ମେ ାଇବାକୁ ନିରୀହ ନାବାଳିକା ସସ୍ମିତାକୁ ଅତି ପାଶବିକ ଓ ବର୍ବର ଭାବେ ବଳପୂର୍ବକ ଜଣ ଜଣ କରି ଚାରିଜଣ ଅମାନୁଷିକଭାବେ ଗଣଧର୍ଷଣ କରିଥିଲେ,' ଏକଥା କୁହନ୍ତି କୋହଭରା କଣ୍ଠ ଓ ଲୁହଭିଜା ଆଖିରେ ସସ୍ମିତାଙ୍କ ସମ୍ପର୍କୀୟ ଭାଇ ପର୍ଶୁ, ସାଙ୍ଗସାଥୀ ଓ ପ୍ରିୟ ପରିଜନ । ମୃତ୍ୟୁ ପୂର୍ବରୁ ଏପରି ସମାନ ଅଭିଯୋଗ ସସ୍ମିତ ମଧ୍ୟ ଆଣିଥିଲେ ।

୨୦୧୭ ଅକ୍ଟେବର ୧୦ତାରିଖ ଦିନ ହାଟପଦା ବଜାରକୁ ଫଟୋ ଉଠାଇବାକୁ ଯାଉଥିଲେ ସସ୍ମିତା । ବଜାରକୁ ଗଲବେଳେ ଲାଞ୍ଜିଗୁଡ଼ା ଜଙ୍ଗଲଦେଇ ଯିବାକୁ ହୁଏ । ହାଟପଦରୁ ମାଳିମାର୍ଲ୍ଲା ଛକ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମୋଟର ଗାଡ଼ିରେ ଆସିବା ପରେ ମୁଷିଗୁଡ଼ା ଗାଁକୁ ଜଙ୍ଗଲ ରାସ୍ତାଦେଇ ପାଦରେ ଚାଲିଚାଲି ଯିବାକୁ ପଡ଼େ । ଚାଲି ଚାଲି ଯିବା ସମୟରେ ଦୁଇଟି ବାଇକ୍‌ରେ ଚାରିଜଣ ସୁରକ୍ଷାକାରୀ ଯବାନ୍ ସସ୍ମିତାକୁ ଉଠାଇନେଇ ଗଣଧର୍ଷଣ କରିଥଲେ । ଧର୍ଷଣର ଶିକାର ହୋଇ ବହୁକଷ୍ଟରେ ପାଦରେ ଚାଲି ଚାଲି ନାବାଳିକା ସସ୍ମିତା ଘରେ ପହଁଚିଥିଲେ । ଗାଁ ରେ ତାଙ୍କ ବଡ଼ ମା ସସ୍ମିତାର ଲଙ୍ଗଳା ଫୁଙ୍ଗୁଳା ଦେହକୁ ଦେଖି ଚିତ୍କାର କରିଥିଲେ । ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ପରିବାର ଓ ସାହି ପଡ଼ିଶାଙ୍କ ସହାୟତାରେ ସସ୍ମିତାଙ୍କୁ କୁନ୍ଦୁଲି ଗୋଷ୍ଠୀ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟକେନ୍ଦ୍ରକୁ ନେଇଯାଇଥିଲେ । ସସ୍ମିତାଙ୍କ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟାବସ୍ଥା ସଙ୍କଟାପନ୍ନ ହେବାରୁ ତାଙ୍କୁ କୋରାପୁଟ ଜିଲ୍ଲାର ଏସ୍.ଏଲ୍.ଏନ୍ ମେଡ଼ିକାଲ କଲେଜକୁ ସ୍ଥାନାନ୍ତର କରାଗଲା । ଟିକେ ସୁସ୍ଥ ହେବାପରେ ନିଜର ଲୋମହର୍ଷଣକାରୀ ଓ ଦୁଃଖଭରା କାହାଣୀକୁ ବଖାଣିଥିଲେ ସସ୍ମିତା ।

ଏହାକୁ ନେଇ ସ୍ଥାନୀୟ ଅ ଳରେ ନିଆଁ ଜଳିଲା । ଅଭିଯୁକ୍ତ ଯବାନ୍‌ଙ୍କୁ ଶୀଘ୍ର ଗିରଫ କରାଯାଇ ସେମାନଙ୍କୁ ଚାକିରୀରୁ ତୁରନ୍ତ ବହିଷ୍କାର କରିବା ସହିତ ସସ୍ମିତାକୁ ଲକ୍ଷାଧିକ ଟଙ୍କା କ୍ଷତିପୂରଣ ଏବଂ ଭବିଷ୍ୟତରେ ସରକାରୀ ନିଯୁକ୍ତି ସୁଯୋଗ ଦେବାକୁ ତଥା ପଟାଙ୍ଗୀ ଅ ଳରୁ ବି.ଏସ୍.ଏଫ୍. ଓ କୋବ୍ରା ବଟାଲିଆନ୍ ଯବାନ୍‌କୁ ଯଥାଶୀଘ୍ର ହଟାଇବାକୁ ତୀବ୍ର ଆନ୍ଦୋଳନ ଜାରି ରହିଲା । ଓଡ଼ିଶାର ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ନବୀନ ପଟ୍ଟନାୟକ କ୍ରାଇମ ବ୍ରା ଓ ପରେ ନ୍ୟାୟିକ ତଦନ୍ତ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଲେ । ଏପରିକି ଏହି କେଶ୍‌ର ସମ୍ବେଦନଶୀଳତା ଓ ଗୁରୁତ୍ୱକୁ ବିଚାର କରି ଏହାକୁ 'ରେଡ୍ ଫ୍ଲାଗ୍' ଅପରାଧର ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରାଗଲା । ଅକ୍ଟୋବର ୧୬, ୨୦୧୭ ଦିନ ସସ୍ମିତାର ଚାରିଜଣ ସମ୍ପର୍କୀୟ ଅଭିଯୁକ୍ତଙ୍କୁ ପୋଲିସ ଗିରଫ କଲା । ପରେ ତିନିଜଣଙ୍କୁ ପୋଲିସ ଛାଡ଼ିଦେଲା । ଅନ୍ୟଜଣେ ନାବାଳକ ପପନ୍ ଖରାକୁ ପୁଲିସ୍ 'ଲାଇ ଡ଼ିକ୍ଟେଟ୍' ଟେଷ୍ଟ କରିବାକୁ ଭୁବନେଶ୍ୱର ଆଣି ପରେ ପପନ୍‌କୁ ମଧ୍ୟ ଛଡ଼ାଗଲା । ପୁଲିସ ସସ୍ମିତାର ସମ୍ପର୍କୀୟଙ୍କୁ ଏପରି ଗରିଫ କରିବାରୁ ସ୍ଥାନୀୟ ଅ ଳର ଲୋକ ଓ ସସ୍ମିତାର ପରିବାର ଓ ଆତ୍ମୀୟ ସ୍ୱଜନ ତୀବ୍ର ପ୍ରତିବାଦ କରିଥିଲେ ।

୬ ନଭେମ୍ବର, ୨୦୧୭ରେ ଓ.ଏଚ୍.ଆର.ପି.ସି ନିକଟରେ ସସ୍ମିତା କେଶ୍‌ର ରିପୋର୍ଟ ଦାଖଲ ହେଲା । ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟର କଥା ସସ୍ମିତାକୁ ଗଣବଳାତ୍କାର ହୋଇନାହିଁ ବୋଲି ଓ.ଏଚ୍.ଆର.ପି.ସି. ଓ ପୁଲିସ ପ୍ରଶାସନ ହଠାତ୍ ଘୋଷଣା କଲେ । ଗଣ ବଳାତ୍କାର ହୋଇନଥିବା କହିଥିବା ଓ.ଏଚ୍.ଆର.ପି.ସି. ସସ୍ମିତାକୁ ୫୦,୦୦୦/- ଟଙ୍କାର ଆର୍ଥିକ ସହାୟତା ଦେବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଲେ । ପରେ ସ୍ୱାଧାର ଗୃହରୁ ସସ୍ମିତାଙ୍କ ଅବସ୍ଥା ସଙ୍କଟାପନ୍ନ ହେବାରୁ ତାଙ୍କୁ କଟକର ଏସ୍.ସି.ବି. ମେଡ଼ିକାଲ କଲେଜରେ ଚିକିତ୍ସାପାଇଁ ଭର୍ କରାଗଲା । କୋରାପୁଟ ଚିକିତ୍ସାଳୟରେ ସସ୍ମତାଙ୍କୁ ଏକୁଟିଆ ରଖାଗଲା ଏବଂ ପରିବାର ଲୋକଙ୍କୁ ମିଶିବାକୁ ଦିଆଗଲା ନାହିଁ । ଡ଼ି.ଆଇ.ଜି. ଓ ଅନ୍ୟଜଣେ ମହିଳା ପୁଲିସ କର୍ମଚାରୀ ନାବାଳକ ପପନ୍ ଉପରେ ଦୋଷ ଲଦିବାକୁ ସସ୍ମିତାକୁ ବାଧ୍ୟ କରିବାର ଅଭିଯୋଗ ସସ୍ମିତା ଓ ତା'ର ପରିବାର ଲୋକ କହିଥିଲେ । ଏପରିକି ଖୋଦ୍ ଓଡ଼ିଶା ପୁଲିସ୍ ମହାନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ସସ୍ମିତାକୁ ଅର୍ଥର ପ୍ରଲୋଭନ ଦେଖାଇ କେଶକୁ ଦଫାରଫା କରିବାକୁ ପ୍ରବ ାଇଥିଲେ ବୋଲି ଗଣଧର୍ଷଣର ଶିକାର ହୋଇଥିବା ସସ୍ମିତା ଅଭିଯୋଗ ଆଣି ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଚକିତ କରିଦେଇ ନ୍ୟାୟ ପାଇବାକୁ ଆକୁଳ ନିବେଦନ କରିଥିଲେ । ହଠାତ୍ ଏଚ୍.ଆର.ପି.ସି.ର ମହାନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ମହେନ୍ଦ୍ର ପ୍ରତାପ ଏବଂ କୋରାପୁଟ ଏସ୍.ପି. କେ.ଭି. ସିଂହ ସସ୍ମିତା ଗଣବଳାତ୍କାର ହୋଇନଥିବାର ଘୋଷଣା ସମଗ୍ର ରାଜ୍ୟକୁ ସ୍ତବ୍ଧ କରିଦେଇଥିଲା । ଏଠାରେ ଉଲ୍ଲେଖଯୋଗ୍ୟ ୨୦୧୭ ଅକ୍ଟୋବର ୨୭ଦିନ ସସ୍ମିତାଙ୍କର ବୟାନକୁ ସିଆରପିସି. ୧୬୪ ଧାରାରେ କୋର୍ଟରେ ରେକର୍ଡ଼ କରାଗଲା । ଏପରିକି ସସ୍ମିତା ମାନସିକ ରୋଗରେ ପୀଡ଼ିତ ଥିବା ଦର୍ଶାଇ ପୁଲିସ ପ୍ରଶାସନ ତାଙ୍କୁ ପାଗଳୀ ସଜାଇବା ପ୍ରୟାସ କଲା । ତେବେ ତୀବ୍ର ବିରୋଧ ହେବାରୁ ଏହାକୁ ବନ୍ଦ କରାଯାଇ ତାଙ୍କୁ ହସପିଟାଲରୁ ଡ଼ିସ୍‌ଚାର୍ଜ କରାଯାଇଥିଲା । ପରିଶେଷରେ ନୀରିହ ନାବାଳିକା ସସ୍ମିତା ଜୀବନ ଯୁଦ୍ଧରେ ହାରିଯାଇ ଜାନୁଆରୀ ୨୩ତାରିଖ ୨୦୧୮ ଦିନ ନିଜଘରେ ଆତ୍ମହତ୍ୟା କରି ଚିରନିଦ୍ରାରେ ଶୋଇଯାଇଥିଲେ ।

ସସ୍ମିତାର ଆତ୍ମହତ୍ୟାକୁ ନେଇ ସମଗ୍ର ଓଡ଼ିଶା ଅଶାନ୍ତ ହୋଇଥିବାବେଳେ ଏହାକୁ ନେଇ ଜାତୀୟ ସ୍ତରରେ ଚର୍ଚ୍ଚା ଜୋର ଧରିଛି । ନବୀନ ସରକାରଙ୍କ ତଦନ୍ତକୁ ନେଇ ସନ୍ଦେହ ପ୍ରକଟ ହୋଇଛି । ପୂର୍ବତନ ପୁଲିସ ମହାନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ଗୋପାଳଚନ୍ଦ୍ର ନନ୍ଦ କୁହନ୍ତି ପ୍ରସଙ୍ଗଟି ସମ୍ବେଦନଶୀଳ ହୋଇଥିବାରୁ ଏବଂ ବହୁ ବରିଷ୍ଠ ପୁଲିସ ଅଫିସର ଏହି ମାମଲାର ତଦନ୍ତରେ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଓ ପରୋକ୍ଷରେ ଜଡ଼ିତ । ତଥାପି ପୁଲିସ ମାମଲାର ତଦନ୍ତ ଶେଷ କରିପାରିଲାନି । ସସ୍ମିତାଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁପରେ ପୁଲିସ ଆଉଥରେ ମୂଳରୁ ସତ୍ୟର ଉନ୍ମୋଚନ କରିବା ପାଇଁ ତଦନ୍ତ କରିବା ଦରକାର ।

ବରିଷ୍ଠ ଆଇନଜୀବୀ ଦେବସ୍ମାନ ଦାଶ କୁହନ୍ତି 'ରେପ୍'ର ଲିଗାଲ ଟର୍ମର ସମୀକ୍ଷା କରିବାକୁ ସମସ୍ତେ ସକ୍ଷମ ହୋଇନାହାନ୍ତି । ମେଡ଼ିକାଲ ରିପୋର୍ଟ କେବଳ ଏକ ମତାମତ ବା ଓପିନିଅନ୍ । ଏଭଳି କ୍ଷେତ୍ରରେ ସାକ୍ଷୀ ହେଉଛନ୍ତି ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ । ଏଠି ନିଜେ ପୀଡ଼ିତା ସାକ୍ଷୀ । ଏକମାତ୍ର ସାକ୍ଷୀ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କ ବୟାନର ଗୁରୁତ୍ୱ ଯଥେଷ୍ଟ ଅଧିକ । କେବଳ ଇଚ୍ଛା ବିରୋଧରେ ଯୌନକ୍ରିୟା ଯେ ରେପ୍ ତାହା ଠିକ୍ ନୁହେଁ । ନାରୀକୁ ବଳପୂର୍ବକ ଟଣାଓଟରା, ତା'ର ପ୍ରାଇଭେଟ୍ ପାର୍ଟକୁ ବା ଶରୀରକୁ ଛୁଇଁବା ମଧ୍ୟ ରେପ୍ । ଏକ ରେପ୍- ଫୌଜଦାରୀ କେଶ୍‌ରେ ତଦନ୍ତ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସମାପ୍ତ ନକରି ଏବଂ ଫାଇନାଲ ରିପୋର୍ଟ ନଦେଇ ତଦନ୍ତ ମଝିରେ ବରିଷ୍ଠ ପୁଲିସ ଏବଂ ଓ.ଏଚ୍.ଆର.ପିସି. ଅଧିକାରୀ କିପରି ଓ କାହିଁକି ସସ୍ମିତା ଗଣଧର୍ଷଣର ଶିକାର ହୋଇନାହାନ୍ତି ବୋଲି କହିବା ଆଇନର ଆଖିରେ ସନ୍ଦେହ ସୃଷ୍ଟି କରିଛି । ଏହା ଆଇନରେ ଗ୍ରହଣୀୟ ନୁହେଁ । କାରଣ ତଦନ୍ତର ପରବର୍ତ୍ତୀ ଅବସ୍ଥାରେ ଏହା ପାରିପାର୍ଶ୍ୱିକ ସାକ୍ଷ୍ୟ ପ୍ରମାଣକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରିଥାଏ । କିନ୍ତୁ ଏଠାରେ ଏଇ ଦୁଇ ଅଧିକାରୀଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟଶୈଳୀ ସେମାନଙ୍କର ସ୍ୱଚ୍ଛତା ଓ ସାଧୁତା ଉପରେ ପ୍ରଶ୍ନ ସୃଷ୍ଟି କରୁଛି' ।

ସସ୍ମିତାର ଆତ୍ମହତ୍ୟା ପରେ ବର୍ତ୍ତମାନ ସ୍ଥାନୀୟ ବୁଦ୍ଧିଜୀବୀଙ୍କ ମତରେ ବିଚାର ବିଭାଗୀୟ ତଦନ୍ତ କିପରି ଶୀଘ୍ର ସରିବ, ସେ ଦିଗରେ ସରକାର ନିରପେକ୍ଷତା ଓ ସାଧୁତାର ସହ ଧ୍ୟାନ ଦେବା ଦରକାର । ଯଦି ନ୍ୟାୟିକ ତଦନ୍ତରୁ ଗଣଧର୍ଷଣର ଆପାତତଃ ପ୍ରମାଣ ମିଳିଲା ତେବେ ଗଣଧର୍ଷଣ ହୋଇନାହିଁ ବୋଲି ମନ୍ତବ୍ୟ ଦେଇଥିବା ପୁଲିସ ଓ ପ୍ରଶାସନ ଏବଂ ଅନ୍ୟ ପଦାଧିକାରୀଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଦୃଢ଼ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ହେବା ଦରକାର । ଏପରିକି ପୁଲିସ ମହାନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ସସ୍ମିତାଙ୍କୁ ଭେଟି ଅର୍ଥଦେବା ପ୍ରଲୋଭନ ଓ ଚାପ ପକାଇଥିବାର ଯେଉଁ ଅଭିଯୋଗ ଖୋଦ୍ ସସ୍ମିତା ଉଠାଇଛି ତାହାର ତଦନ୍ତ ନିତାନ୍ତ ଜରୁରୀ । ଏହାନହେଲେ ରାଜ୍ୟରେ ରାଜ୍ୟବାସୀଙ୍କର ପୁଲିସ ପ୍ରଶାସନ ଉପରେ ଆସ୍ଥା ଭୁଷୁଡ଼ି ପଡ଼ିବ ।

କେବଳ କୁନ୍ଦୁଲିର ସସ୍ମିତା ନୁହେଁ, ରାଜ୍ୟରେ ଏଭଳି ଅନ୍ୟ କେତୋଟି ସମ୍ବେଦନଶୀଳ ଓ ଅତ୍ୟନ୍ତ ସ୍ପର୍ଶକାତର ଘଟଣା ଘଟିଛି, ଯାହାର ତଦନ୍ତ କରି ସରକାର, ପୁଲିସ ଓ ପ୍ରଶାସନ ପୀଡ଼ିତାମାନଙ୍କୁ ଦୀର୍ଘବର୍ଷ ପରେ ମଧ୍ୟ ନ୍ୟାୟଦେବାରେ ସକ୍ଷମ ହୋଇନାହାନ୍ତି । ଆଉ ଖୋଦ୍ ଗୃହ ମନ୍ତ୍ରଣାଳୟ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ନବୀନ ପଟ୍ଟନାୟକଙ୍କ ହାତରେ ।

କ୍ରାଇମ ବ୍ରାଞ୍ଚ ଆକ୍ସନ୍ ଟେକେନ୍ ରିପୋର୍ଟରେ ସସ୍ମିତାଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁପରେ ଦର୍ଶାଇଛି 'ସସ୍ମିତର ଗଣଧର୍ଷଣ ହୋଇନାହିଁ । ପପନ୍ ସହିତ ପ୍ରେମ ସମ୍ପର୍କ ଏବଂ ବିବାହକୁ ନେଇ ଏଭଳି ଘଟଣା ଘଟିଛି । ସସ୍ମିତାଙ୍କ ଅଭିଯୋଗରେ ସତ୍ୟତା ନାହିଁ ।' କ୍ରାଇମ୍ ବ୍ରାଞ୍ଚର ଏହି ରିପୋର୍ଟ ସନ୍ଦେହ ଘେରରେ ରହିଛି । ଆଇନଜୀବୀ ଓ ବୁଦ୍ଧିଜୀବୀ ପ୍ରଶ୍ନ କରୁଛନ୍ତି ଯଦି କ୍ରାଇମ୍ ବ୍ରାଞ୍ଚ ତଦନ୍ତରେ ଏହା ଜାଣିପାରିଥିଲେ ତେବେ ପପନ୍‌ର ଲାଇ ଡ଼ିଟେକ୍ସନ୍ ପରୀକ୍ଷା ପରେ ଏହାକୁ ପ୍ରକାଶ ନକରି ପପନ୍‌କୁ ଛାଡ଼ିଦେଇଥିଲେ କିପରି ? ଅତୀତରେ ପୁଲିସ ଏପରି ଅନେକ କେଶ୍‌ରେ ନିଜର ଦୋଷ ଘୋଡ଼ାଇବାକୁ ପୁଲିସ ଏଭଳି କାର୍ଯ୍ୟ କରିଥାନ୍ତି ବୋଲି ଚର୍ଚ୍ଚା ଧରିଛି ।

ଅନ୍ୟପଟରେ ସସ୍ମିତାର ମା ଡ଼ମାଲି ଅଭିଯୋଗ ଆଣି କୁହନ୍ତି ପୁଲିସ ପ୍ରଶାସନର ଏହା ଏକ ନୂଆ ମନଗଢ଼ା କାହାଣୀ । ପୁଲିସ, ପ୍ରଶାସନ ନିଜର ଦୋଷ ଲୁଚାଇବାକୁ ଏବଂ ଦୋଷୀକୁ ସୁରକ୍ଷା ଦେବାକୁ ମୋ ଝିଅକୁ ବଦନାମ୍ କରିବାକୁ ଏହା ଏକ ନୂଆ ଷଡ଼ଯନ୍ତ୍ର ।

ପୁରୀ ଜିଲ୍ଲାର ଡ଼େଲାଙ୍ଗ ବ୍ଲକର ୧୦ବର୍ଷର ଜନୈକ ଝିଅ ନଦୀକୂଳରେ ଦୁଷ୍କର୍ମର ଶିକାର ହୋଇଥିଲା । ପୁଲିସ, ପ୍ରଶାସନ, ରାଜ୍ୟପାଳ, ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ, ମହିଳା କମିଶନ ଏବଂ ଓ.ଏଚ୍.ଆର.ପି.ସିରେ ଲିଖିତ ଅଭିଯୋଗ କରିବା ପରେ ମଧ୍ୟ ନାବାଳିକା ପୀଡ଼ିତା ଓ ତାର ପରିବାରକୁ ଦୀର୍ଘ ମାସ ବିତିଯାଇଥିବା ସତ୍ତ୍ୱେ ନ୍ୟାୟ ମିଳିପାରିନାହିଁ । କେନ୍ଦ୍ରାପଡ଼ା ଜିଲ୍ଲାର ଡ଼େରାବିଶ ବ୍ଲକ୍‌ର ଜନୈକ ସ୍କୁଲର ଜଣେ ଛାତ୍ରୀ ବାର୍ଷିକ ଉତ୍ସବରେ ଯୋଗଦେବାକୁ ଯାଇଥିବା ବେଳେ ସେଠାରେ ଉକ୍ତ ଛାତ୍ରୀଜଣକ ଦୁଷ୍କର୍ମର ଶିକାର ହୋଇଥିଲେ । ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ସେଇ ଛାତ୍ରୀଜଣଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁବରଣ କରିଥିଲେ । ଆଜିପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପରିବାରବର୍ଗ ନ୍ୟାୟ ପାଇବାକୁ ଅନାଇ ରହିଛନ୍ତି ।

ଅନ୍ୟ ଦୁଇ ପୀଡ଼ିତାଙ୍କ ନିତାନ୍ତ ସ୍ପର୍ଶକାତର ଘଟଣା ମଧ୍ୟ ଓଡ଼ିଶା ପୁଲିସ, ପ୍ରଶାସନର ସ୍ୱଚ୍ଛତା ଓ ସାଧୁତାକୁ ପ୍ରଶ୍ନ କରୁଛି । ସସ୍ମିତାଙ୍କ ପରି ବବିନା ଓ ଇତିଶ୍ରୀ ଦୁଇ ପୀଡ଼ିତା କଅଁଳ ବୟସରେ ଅକାଳରେ ଝରି ପଡ଼ିଛନ୍ତି । ପିପିଲି ପୀଡ଼ିତା ବବିନା । ଗଣବଳାତ୍କାରର ଶିକାର

ହୋଇଥିବାର ଅଭିଯୋଗ ଆସିଲା । ତଦନ୍ତ ହେଲା ଓ ପୁଲିସ ଅଭିଯୁକ୍ତଙ୍କୁ ଗିରଫ କଲା । ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟଜନକଭାବେ ଜଣେ ପୁଲିସ ଅଧିକାରୀ ବହିଷ୍କୃତ ହେଲେ ଏବଂ ଅପରାଧୀକୁ ପୁଲିସ ଛାଡ଼ିଦେଲା । ତଦନ୍ତ କମିଶନ ନିଯୁକ୍ତି ଓ ବିଚାର ବିଭାଗୀୟ ତଦନ୍ତ ଚାଲିଲା । ସବୁକିଛି ଅଧା ଅଧୁରା ରହିଗଲା । ପ୍ରିୟ ପରିଜନ ଓ ସାଙ୍ଗସାଥୀଙ୍କୁ ଶୋକରେ ଭସାଇ ବବିନା ବିଦାୟ ନେଇ ଆରପାରିକୁ ଚାଲିଗଲା ।

ଠିକ୍ ସେହିପରି କାଶୀପୁର ଟିକିରିର ପୀଡ଼ିତା ହେଲେ ଇତିଶ୍ରୀ । ଜିଲ୍ଲାପାଳ, ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ, ରାଜ୍ୟପାଳ, ମହିଳା କମିଶନ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ନ୍ୟାୟ ପାଇବାକୁ ଆକୁଳ ନିବେଦନ କଲେ । ସମାନ ଢ଼ଙ୍ଗରେ ଚାଲିଲା ତଦନ୍ତ । ସିବିଆଇ ମଧ୍ୟ ତଦନ୍ତ କଲା । ମାତ୍ର ନ୍ୟାୟ ଅପେକ୍ଷାରେ ଇତିଶ୍ରୀଙ୍କ ଜୀବନର ଇତି ହୋଇଗଲା ।

ତେବେ ସବୁଠାରୁ ସଙ୍ଗୀନ ଅଭିଯୋଗ ଆସିଥିଲା ଗଜପତି ଜିଲ୍ଲା ଅଡ଼ବା ଗାଁରେ ଥିବା ପୁଲିସ ସୁରକ୍ଷାକର୍ମୀ ଯବାନ୍‌ଙ୍କ ଉପରେ । ଅଭିଯୋଗ ଆଣିଥିଲେ ସରଳ ନିରୀହ ଆଦିବାସୀ ଝିଅ ଆରତୀ ମାଝୀ । ସୁରକ୍ଷାକର୍ମୀ ଯବାନ୍‌ମାନେ କମ୍ବିଂ ଅପରେସନ୍ ସାରି ଫେରିବାବେଳେ ଜଙ୍ଗଲି ଗାଁରେ ଆରତୀଙ୍କୁ ଏକଲା ପାଇ ନକ୍ସଲର ନାମଦେଇ ଉଠାଇ ନେଇଥିଲେ । ମାତ୍ର କିଛି କିଲୋମିଟର ଜଙ୍ଗଲ ରାସ୍ତାରେ ଆରତୀଙ୍କୁ ଏକାଧିକବାର ଗଣଧର୍ଷଣ କରିଥିଲେ କେତେକ ସୁରକ୍ଷାକର୍ମୀ । ନ୍ୟାୟପାଇବାକୁ ନିବେଦନ କରୁଥିବା ଆରତୀଙ୍କୁ ସଜାଇ ଦିଆଗଲା ନକ୍ସଲ । ତଦନ୍ତ ଚାଲିଲା । ଆରତୀଙ୍କ ଉପରେ ପୁଲିସ, ପ୍ରଶାସନର ଚାପ ପଡ଼ିଲା ବୟାନ ବଦଳାଇବାକୁ । ତଥାପି ଆରତୀ ହାରିନଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ବିଚାର ଚାଲିଥିଲାବେଳେ ତାଙ୍କ ବାପା ଓ ଆରତୀଙ୍କ ବୟାନରେ ତାଳମେଳ ନଥିବା ଦର୍ଶାଇ କୋର୍ଟ କେଶ୍‌କୁ ଖାରଜ କରିଦେଇଥିଲେ । ବିଚାରପତିଙ୍କ ଆଗରେ ଆରତୀ ଓ ତାଙ୍କ ବାପାଙ୍କ ଆଦିବାସୀ ଭାଷାକୁ ଜଣେ ଶିକ୍ଷିତ ତୃତୀୟପକ୍ଷ ଆଦିବାସୀ ଲୋକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅନୁବାଦ କରିବାକୁ କହିଥିଲେ । ମାତ୍ର ଆରତୀ ଓକିଲଙ୍କର ଯୁକ୍ତି ଗ୍ରହଣୀୟ ହୋଇନଥିଲା ବରଂ ଜଣେ ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀ ଆରତୀ ଓ ତାଙ୍କ ବାପାଙ୍କ ବୟାନକୁ ଅନୁବାଦ କରି କୋର୍ଟକୁ ଜଣାଇଥିଲେ । କିଛିବର୍ଷପରେ ଜେଲ୍‌ରୁ ନିର୍ଦ୍ଦୋଷରେ ଆରତୀ ଖଲାସ ହେଲେ । ଆରତୀ ନକ୍ସଲ ନୁହେଁ ବୋଲି ପ୍ରମାଣ ହେଲା । ଆରତୀ କରିଥିବା ଗଣଧର୍ଷଣର ଅଭିଯୋଗ ଅଣଦେଖା ହୋଇ ସରକାରୀ ଓ ପ୍ରଶାସନର ତଦନ୍ତରେ ତଳିତଳାନ୍ତ ହୋଇଗଲା । ଆଜି ବି ନ୍ୟାୟ ପାଇଁ ଆରତୀ ଚାହିଁ ବସିଛନ୍ତି ।

ସସ୍ମିତାର ଆତ୍ମହତ୍ୟା ପରେ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ନବୀନ ପଟ୍ଟନାୟକ ନିଜର ଦୁଃଖ ପ୍ରକାଶ କରିଛନ୍ତି ଏବଂ ସସ୍ମିତାର ଆତ୍ମହତ୍ୟା ତାଙ୍କୁ ଗଭୀର ଭାବରେ ମର୍ମାହତ କରିଛି ତଥା ସସ୍ମିତାର ପରିବାରବର୍ଗଙ୍କୁ ସେ ସମବେଦନା ଜଣାଇଛନ୍ତି । ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କର ଏହି ବା ର୍ାପରେ ସସ୍ମିତାଙ୍କ ମା ଡ଼ମାଇ, ଭାଇ ଓ ଆତ୍ମୀୟସ୍ୱଜନ ଗୁରୁତର ଅଭିଯୋଗ ଆଣି ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ନ୍ୟାୟ ପାଇବାକୁ ଆକୁଳ ନିବେଦନ କରି କହିଛନ୍ତି, 'ଦୀର୍ଘ ତିନିମାସ ଧରି ସସ୍ମିତା ମାନସିକ ଅବସାଦରେ ରହିଥିଲେ । ତାକୁ ନ୍ୟାୟ ନମିଳିବାରୁ ସସ୍ମିତା ଆତ୍ମହତ୍ୟା କରିଛି । ପୁଲିସ-ପ୍ରଶାସନ-ଡ଼ାକ୍ତର ମାନଙ୍କ ଆଲୋଚନା ଓ ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନାରେ ସସ୍ମିତା ନ୍ୟାୟ ପାଇବାକୁ ଘା ିଚକଟି ହୋଇ ଆତ୍ମହତ୍ୟା କଲା । ବାରମ୍ବାର ସସ୍ମିତା ପ୍ରତି ହୋଇଥିବା ଯବାନ୍ ପୁଲିସ ପାପୀ ପୁରୁଷର ପାଶବିକ ଅତ୍ୟାଚାରର ପାପକୁ ଜଣଙ୍କ ପରେ ଜଣଙ୍କୁ କହି କହି ସସ୍ମିତା ଭାଙ୍ଗି ପଡୁଥିଲା । କାଉନ୍‌ସେଲିଂ ବାହାନାରେ ପରିବାର ଲୋକଙ୍କ ସହିତ ସସ୍ମିତାକୁ ଅନେକ ଦିନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମିଶିବାକୁ ଦିଆଯାଉ ନଥିଲା ଏବଂ ଏହାକୁ ମିଥ୍ୟାବୋଲି ବୟାନ ଦେବାକୁ ପୁଲିସ ପ୍ରଶାସନ ଏକାନ୍ତରେ ସସ୍ମିତା ଉପରେ ଚାପ ପକାଇ ଚାଲିଥିଲେ । ସସ୍ମିତାର ଆତ୍ମାକୁ ଓ ଆମକୁ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଯଥାଶୀଘ୍ର ନ୍ୟାୟ ଦିଅନ୍ତୁ ।'

ସସ୍ମିତାର ଗଣଧର୍ଷଣ ଓ ଆତ୍ମହତ୍ୟାକୁ ବରିଷ୍ଠ ସାମ୍ବାଦିକ ଓ ସମ୍ପାଦକ ତଥା ଲୋକସଭା ସାଂସଦ ତଥାଗତ ଶତପଥୀ ଦୃଢ଼ ଭାବରେ ସମାଲୋଚନା କରି କୁହନ୍ତି, 'ସସ୍ମିତାର ଆତ୍ମହତ୍ୟା ପ୍ରସଙ୍ଗ ପୁଲିସ ପ୍ରଶାସନର କଳଙ୍କିତ ଦିବସ ଭାବେ ମନେ ରହିବ । ସସ୍ମିତାର ପ୍ରସଙ୍ଗ ଓଡ଼ିଆଜାତିକୁ ଲଜ୍ଜିତ କରିବା କଥା । ଗଣବଳାତ୍କାରୀମାନଙ୍କୁ ଲୁଚାଇବା ପାଇଁ ସମଗ୍ର ବ୍ୟବସ୍ଥା ମିଶିଯିବା ଅତ୍ୟନ୍ତ କ୍ଷୋଭର ବିଷୟ । ସସ୍ମିତାର ଆତ୍ମହତ୍ୟା ପ୍ରମାଣ କରିଛି, ଉଭୟ ଓଡ଼ିଶା ପୁଲିସର ଦାବୀ ଓ ଡ଼ାକ୍ତରୀ ରିପୋର୍ଟ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ମିଥ୍ୟା । ପ୍ରଥମରୁ ଶେଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ନାବାଳିକା ସସ୍ମିତା ଦୋହରାଇଥିଲେ ଗଣବଳାତ୍କାରୀମାନେ ପୋଷାକରେ ଥିବା ପୁଲିସ ଓ ସୁରକ୍ଷା କର୍ମଚାରୀ । ପୁଲିସ ତରଫରୁ କୌଣସି ତଦନ୍ତ କରାଗଲା ନାହିଁ । ସେଥିପାଇଁ କେହି ଗିରିଫ ହୋଇପାରିନଥିଲେ । ନ୍ୟାୟିକ ଓ କ୍ରାଇମ୍ ବ୍ରା ୍ ତଦନ୍ତରେ କିଛି ଫଳାଫଳ ଦେଖିବାକୁ ମିଳିଲା ନାହିଁ । ଆମ ଭିତରେ ରହିଥିବା ଅସମ୍ବେଦନଶୀଳ ବ୍ୟକ୍ତି, ସସ୍ମିତାକୁ ସନ୍ଦେହ କରିଥିବା ଜନସାଧାରଣ, ସସ୍ମିତା ପ୍ରତି ଅବାଞ୍ଛିତ ପ୍ରଶ୍ନ ପଚାରିଥିବା ସରକାରୀ ଓ ବେସରକାରୀ ପଦାଧିକାରୀ ଏବଂ ସସ୍ମିତା ବିପକ୍ଷରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିଥିବା ସମସ୍ତ ଅନୁଷ୍ଠାନ ତା'ର ଆତ୍ମହତ୍ୟା ପାଇଁ ପୁଲିସ ଓ

ପ୍ରଶାସନ ସହିତ ସମାନ ଭାବରେ ଦାୟୀ ।' ଶାସନ କ୍ଷମତାରେ ଥିବା ଜଣେ ନିର୍ବାଚିତ ଜନପ୍ରତିନିଧିଙ୍କର ଏଭଳି ପ୍ରଶ୍ନ ନବୀନଙ୍କ ହାତରେ ଥିବା ଗୃହ ମନ୍ତ୍ରଣାଳୟର ସ୍ୱଚ୍ଛତା ଓ ସାଧୁତା ଉପରେ ସନ୍ଦେହ ସୃଷ୍ଟି କରିଛି ।

ଏଠାରେ ଉଲ୍ଲେଖଯୋଗ୍ୟ ଦୀର୍ଘଦିନଧରି ଅବିଭକ୍ତ କୋରାପୁଟ ଜିଲ୍ଲାରେ ବି.ଏସ୍.ଏଫ୍., ସି.ଆର.ପି.ଏଫ୍ ଓ କୋବ୍ରା ଯବାନଙ୍କ କ୍ୟାମ୍ପ୍‌କୁ ଉଠାଇନେବାର ଦାବୀ ହୋଇ ଆନ୍ଦୋଳନ ହୋଇଛି । 'ଏମାନେ କେବଳ ଗାଁ ଗଣ୍ଡାର ମୁଖ୍ୟ ରାସ୍ତାକୁ ଜଗିରହିଛନ୍ତି । ଯେତେବେଳେ ଯାହାକୁ ଏକୁଟିଆ ପାଇଲେ କମ୍ବିଂ ଅପରେସନ୍‌ରେ ନକ୍ସଲ ନାମଦେଇ ଉଠାଇ ନେଉଛନ୍ତି । ଏମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଆଦିବାସୀଙ୍କର ଜୀବନ ଜୀବିକା ଆଜି ବିପନ୍ନ । ନିରୀହ ମଣିଷକୁ ନକ୍ସଲ ସଜାଇ ଜେଲ ପଠାଇ ଦେଉଛନ୍ତି । ଗରିବ ଆଦିବାସୀର ପରିବାର ଅର୍ଥାଭାବରୁ ମରଣ ଯନ୍ତ୍ରଣା ଭୋଗୁଛନ୍ତି । କାମଧନ୍ଦା ପାଇଁ ଜଙ୍ଗଲକୁ ଯାଇ ହେଉନାହିଁ । ଆମର ବ ୍ବାର ଅଧିକାରକୁ ଏଇ ସୁରକ୍ଷାକର୍ମୀ ଅସୁରକ୍ଷିତ କରିଦେଇଛନ୍ତି,' ବୋଲି କୁହନ୍ତି ଅରବିନ୍ଦ ଖିଲ ।

୨୩ ଜାନୁଆରୀ ୨୦୧୮ ଓଡ଼ିଶା ପୁଲିସ ପାଇଁ ଏକ କଳଙ୍କିତ ଇତିହାସ ହୋଇ ଲେଖା ହେବ । ଠିକ୍ ସେହିପରି ଅପହ କୁନ୍ଦୁଲି ଗାଁର ସଚେତନଶୀଳ ନିରୀହା ଆଦିବାସୀ ନାବାଳିକା ସସ୍ମିତା ଯେପରି ତରାନା ବୁର୍କେଙ୍କ ବିପ୍ଳବୀ ଆହ୍ୱାନ ଏବଂ କ୍ରାନ୍ତିକାରୀ ଚିନ୍ତା 'ହ୍ୟାସ୍‌ଟ୍ୟାଗ୍ ମିଠୁ' (#MeToo) ଦ୍ୱାରା ଅନୁପ୍ରାଣୀତ ହୋଇ ଗଣଧର୍ଷଣର ଅଭିଯୋଗ ଆଣି ଆବଳ ବୃଦ୍ଧବନୀତାଙ୍କୁ ହତ୍‌ଚକିତ କରିଦେଇଛନ୍ତି, ତାହା ଇତିହାସର ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣ ପୃଷ୍ଠାରେ ଲିପିବଦ୍ଧ ହେବ । ନ୍ୟାୟ ଦେବାପାଇଁ ଶାସନର ବିଧିବ୍ୟବସ୍ଥା ଓ ଆଇନର ବ୍ୟାଖ୍ୟାକରି ସସ୍ମିତାଙ୍କୁ ଡ଼ାକ୍ତର, ପୁଲିସ ଓ ପ୍ରଶାସନିକ ପଦାଧିକାରୀ ଯେପରି ପ୍ରତିଟି ମୁହୂ ର୍ରେ ବିବସନ କରି ତାଙ୍କର ବ ୍ବାର ଅଧିକାରକୁ ଛଡ଼ାଇ ନେଇ ତାଙ୍କୁ ଆତ୍ମହତ୍ୟାର ପଥ ଦେଖାଇଛନ୍ତି, ତାହା ପୁଲିସ ପାଇଁ ନିଶ୍ଚିତ ଏକ କଳାଦାଗ ।

'ହ୍ୟାସ୍‌ଟ୍ୟାଗ୍ ମି ଠୁ' (#MeToo)ର ବୈପ୍ଳବିକ ପରିବ ର୍ନ ସମୟରେ ଅବଳା ନାବାଳିକା ସସ୍ମିତା ଯଥେଷ୍ଟ ସାହସିକତାର ପରିଚୟ ଦେଇଛନ୍ତି । ତାଙ୍କର ଆତ୍ମହତ୍ୟା ସରକାରୀ ନାରୀ ସଶକ୍ତିକରଣ ଓ ସୁରକ୍ଷାର ପ୍ରଚାର, ଯୋଜନା ଓ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମକୁ ଆଜି ତିରସ୍କାର କରୁଛି । ଅନ୍ୟପଟରେ ସସ୍ମିତା ଯେଉଁ ଦୃଢ଼ ଆତ୍ମବଳ ଦେଖାଇ ସରକାରଙ୍କର କ୍ଷମତା ବିରୁଦ୍ଧରେ ଲଢ଼େଇର ଆହ୍ୱାନ ଦେଇଛନ୍ତି ତାହା ଓଡ଼ିଶାର ନାରୀସମାଜର ସୁରକ୍ଷା ଓ ସଚେତନତା ପାଇଁ, ତରାନା ବୁର୍କେଙ୍କ 'ହ୍ୟାସ୍‌ଟ୍ୟାଗ୍ ମି ଠୁ' ((#MeToo)ର ଆହ୍ୱାନଠାରୁ କାହିଁ କେତେଗୁଣର ବୈପ୍ଳବିକ ଝଡ଼ ସୃଷ୍ଟି କରିବାରେ ଆଗାମୀ ଦିନରେ ସକ୍ଷମ ହୋଇପାରିବ ।

ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷାର ଲକ୍ଷ୍ୟ ଓ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ

କିଶୋର୍ ମେହେର୍

ଭାରତରେ ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷାର ସ୍ଥିତି ଉଦ୍‌ବେଗଜନକ ବୋଲି କୁହାଯାଉଛି । କୁହାଯାଉଛି ଆମର କୌଣସି ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ବିଶ୍ୱସ୍ତରୀୟ ନୁହେଁ । ମୁଁ ଆଜି ଯୋଉଠି ଅଛି, କଣ ପାଇଁ ଅଛି, କିଏ ମତେ ଆଣି ଏଇଠି ପହ ାଇଛି – ତାରି ଉ ର ଖୋଜିବା ହେଲା ଉଚ୍ଚ ଶିକ୍ଷାର ଏକ ମୁଖ୍ୟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ଶିକ୍ଷିତ ବ୍ୟକ୍ତିପାଖରେ ଅବଶ୍ୟ ଏ ପ୍ରଶ୍ନର ଉ ର ଉପଲବ୍ଧ । ଯଦି ଉପଲବ୍ଧ ନୁହେଁ ତେବେ ମାନି ନେବାକୁ ହେବ ଯେ ତାଙ୍କ ଶିକ୍ଷାରେ କେଉଁଥି ଗୋଟିଏ ଘୁଣ ରହିଯାଇଛି । ମନେ ହୁଏ ଅଳ୍ପ କେତୋଟି ଶିକ୍ଷାନୁଷ୍ଠାନକୁ ବାଦ୍ ଦେଲେ ଆମର ଅଧିକାଂଶ ଶିକ୍ଷାନୁଷ୍ଠାନ କେବଳ ସିଲାବସ ସାରିବା, କୋର୍ସ ମୁଖସ୍ଥ କରିବା, ପରୀକ୍ଷା କରିବା ତଥା ଡିଗ୍ରୀ ବା ିବା କାର୍ଯ୍ୟରେ ବ୍ୟସ୍ତ । ଏଣୁ ଏଥିରୁ ବାହାରୁଥିବା ଅଧିକାଂଶ ଶିକ୍ଷିତ ପିଲା କୌଣସି ଅମଡ଼ା ବାଟର ଯାତ୍ରୀ ହେବାକୁ ମୋଟେ ଦମ୍ଭ କରନ୍ତି ନାହିଁ । ବରଂ ଅଧିକନ୍ତୁ କହିଲେ ଅଧିକାଂଶ ପିଲାଙ୍କ ଜୀବନ ଘୋଷରା ଧର୍ମୀ ହୋଇଥାଏ । ମନେରହୁ ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷାର ମୂଳ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ କେବେ ମଧ୍ୟ ଋକିରୀ ଯୋଗାଡ଼ ହୋଇନପାରେ । ଅବଶ୍ୟ ଶିକ୍ଷା ପାଇଲା ପରେ ଋକିରୀଟିଏ ହୁଏ ତ ଆସି ଯାଇପାରେ, କିନ୍ତୁ ମୂଳ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହେଲା ସମାଜର ଯାବତୀୟ ସମସ୍ୟାକୁ ବୁଝିବା – ଓ ତାର ସମାଧାନରେ ସୂତ୍ର ଖୋଜିବା । ଆମ ସମାଜଟି କିପରି ଏକ ନ୍ୟାୟସଙ୍ଗତ ସମାଜଟିଏ ହେବ, ସକଳ ଅନ୍ୟାୟ

ଅତ୍ୟାଚାର ଲୋପ ପାଇବ, ସବୁ ମଣିଷଙ୍କୁ କେମିତି ସମ୍ମାନ ସହ ବଂଚିବା ପାଇଁ ସୁଯୋଗ ମିଳିବ, ତାରି ପାଇଁ ଉପାୟ ଖୋଜିବା ହେଲା ମୁକ୍ତିର ମାର୍ଗ ଖୋଜିବା ଭଳି ଏକ ମହାନ କାର୍ଯ୍ୟ । ଯେଉଁ ବିଦ୍ୟାର୍ଥୀମାନେ ସେମାନଙ୍କ ମହାନଗୁରୁ ମାନଙ୍କଠାରୁ ଏଇ ଧରଣର ଶିକ୍ଷା ଯାଇପାରେ ସଫଳ ହୋଇଥାନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କ ଜୀବନ ସଦା ସର୍ବଦା ନୂତନ ପଥକୁ ଆପଣେଇ ନେଇଥାଏ । ସମାଜର ସବୁପ୍ରକାର ଅସଂଗତି, ତ୍ରୁଟି, ଘୁଣ ଆଦିକୁ ସେମାନେ ପ୍ରଶ୍ନ କରନ୍ତି ଓ ସମାଧାନର ବାଟ ଖୋଜିବାରେ ଆପଣକୁ ସମର୍ପି ଦିଅନ୍ତି ।

ସମ୍ରାଟ ଅଶୋକଙ୍କର ତ୍ରୟୋଦଶ ଶିଳାନୁଶାସନ ଓ କଳିଙ୍ଗ ଯୁଦ୍ଧ

କୈଳାସଚନ୍ଦ୍ର ଦାଶ

ପ୍ରସିଦ୍ଧ ମୌର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ରାଟ ଅଶୋକଙ୍କର କଳିଙ୍ଗ ଯୁଦ୍ଧ (ଖ୍ରୀ:ପୂ: ୨୬୧-୨୬୦) ପ୍ରାଚୀନ ଭାରତ ଇତିହାସ ଏବଂ ପ୍ରାଚୀନ କଳିଙ୍ଗ ଇତିହାସର ଏକ ଅବିସ୍ମରଣୀୟ ଘଟଣା । ଏହି ଯୁଦ୍ଧର ଏକ ବିବରଣୀ ଅଶୋକଙ୍କ ତରଫରୁ ତାଙ୍କ ତ୍ରୟୋଦଶ ଶିଳାନୁଶାସନରେ ସ୍ଥାନ ପାଇଛି । ଏହି ବିବରଣୀ ଏକପାକ୍ଷିକ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ଏହା ହିଁ ଅଶୋକଙ୍କ କଳିଙ୍ଗ ଯୁଦ୍ଧର ଏକମାତ୍ର ନିର୍ଭରଯୋଗ୍ୟ ପ୍ରମାଣ । ଏହି ତ୍ରୟୋଦଶ ଶିଳାନୁଶାସନ ସୌରାଷ୍ଟ୍ର ଅନ୍ତର୍ଗତ ଜୁନାଗଡ଼ ନିକଟସ୍ଥ ଗିର୍‌ନର, ବ□ମାନ ଉ□ରାଖଣ୍ଡ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଡେରାଡୁନ୍‌ର କାଲ୍‌ସି, ପେଶୱାର ଜିଲ୍ଲାର ସାହବଜଗଡି, ପାକିସ୍ଥାନ ଅନ୍ତର୍ଗତ ହାଜରା ଜିଲ୍ଲାର ମନ୍‌ସେରା, ଅବିଭକ୍ତ ଆନ୍ଧ୍ରପ୍ରଦେଶ ଅନ୍ତର୍ଗତ କୁର୍‌ନୁଲ୍ ଜିଲ୍ଲାର ଯେରାଗୁଡି ପରି ସ୍ଥାନରେ ସ୍ଥାପିତ[୧] । ଐତିହାସିକମାନେ ସାଧାରଣତଃ ମନେକରନ୍ତି ଯେ ମୌର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ରାଟ ଅଶୋକଙ୍କର କଳିଙ୍ଗଯୁଦ୍ଧ ତାଙ୍କ ରାଜତ୍ୱକାଳର ପ୍ରଥମ ଏବଂ ଶେଷ ଯୁଦ୍ଧ[୨] । କିନ୍ତୁ ତ୍ରୟୋଦଶ ଶିଳାନୁଶାସନରେ କୌଣସି ସ୍ଥାନରେ ଏହି ଯୁଦ୍ଧ ତାଙ୍କ ରାଜତ୍ୱର ପ୍ରଥମ ଯୁଦ୍ଧ ବୋଲି ସୂଚିତ ହୋଇନାହିଁ; ଅନ୍ୟପକ୍ଷରେ ଏହି ଯୁଦ୍ଧପରେ ଅଶୋକ ବୌଦ୍ଧଧର୍ମର ପୃଷ୍ଠପୋଷକତା କରିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଯୁଦ୍ଧନୀତି ତ୍ୟାଗ କରିଥିବା କଥା ସୂଚିତ ହୋଇଥିବାରୁ ଏହି ଯୁଦ୍ଧକୁ ତାଙ୍କ ରାଜତ୍ୱର ଶେଷ ଯୁଦ୍ଧ ହିସାବରେ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇପାରେ । କୃଷ୍ଣାନଦୀର ଶାଖା ଭୀମା ନଦୀର ବାମ କୂଳରେ ଥିବା ଗୁଲ୍‌ବର୍ଗା ଜିଲ୍ଲା ଅନ୍ତର୍ଗତ ଚିତାପୁର ତାଲୁକାର ସନ୍ନତିଠାରେ ସଦ୍ୟ ଆବିଷ୍କୃତ ଅଶୋକଙ୍କର ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଶିଳାନୁଶାସନରୁ ସ୍ପଷ୍ଟ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ନିଆଯାଇପାରେ ଯେ କଳିଙ୍ଗ ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ କିଛି ଦକ୍ଷିଣ ଭାରତର ଅ*ଳରେ ଅଶୋକ କଳିଙ୍ଗ ଯୁଦ୍ଧ ପୂର୍ବରୁ ଯୁଦ୍ଧ କରିଥିଲେ- ଯାହା ହୁଏତ କଳିଙ୍ଗ ପରି ଅବିସ୍ମରଣୀୟ ନଥିଲା[୩] । ବ□ମାନ ସୁଦ୍ଧା ଓଡ଼ିଶାରେ ଏକ ଜନଶ୍ରୁତି ବ୍ୟତୀତ କଳିଙ୍ଗ ଯୁଦ୍ଧର ଅନ୍ୟ କୌଣସି ପ୍ରାମାଣିକ ଉପାଦାନ ମିଳିନାହିଁ । ତେଣୁ ଐତିହାସିକମାନେ ଏହି ତ୍ରୟୋଦଶ ଶିଳାନୁଶାସନକୁ ଏକାନ୍ତ ନିର୍ଭରଯୋଗ୍ୟ ପ୍ରାମାଣିକ ଉପାଦନ ହିସାବରେ ଗ୍ରହଣ କରି କଳିଙ୍ଗ ଇତିହାସର ଏହି ଅବିସ୍ମରଣୀୟ ଘଟଣାକୁ ଆଲୋଚନା କରିଛନ୍ତି । ସେଥିପାଇଁ ଏହି ଆଲୋଚନାରେ ଅଶୋକ ମୌର୍ଯ୍ୟ ପ୍ରଦ□ ତ୍ରୟୋଦଶ ଶିଳାନୁଶାସନର ପ୍ରସଙ୍ଗକୁ ପୁନର୍ବାର ବିଚାର କରାଯାଇ କଳିଙ୍ଗ ଯୁଦ୍ଧର ଏକ ଭିନ୍ନ ବିବରଣୀ ତଥା ପୃଷ୍ଠପଟର ଉପସ୍ଥାପନ କରାଯାଇଛି ।

ରାମଚନ୍ଦ୍ର ମର୍ଦ୍ଦରାଜ

ବସନ୍ତକୁମାର୍ ସାମନ୍ତ

ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଉତ୍କଳପ୍ରଦେଶ ଗଠନ ପାଇଁ ରାମଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ଅବଦାନର ପଟାନ୍ତର ନାହିଁ କହିଲେ ଚଳେ । ନିଜ ଜମିଦାରୀର ଶାସନ ଦାୟିତ୍ୱ ନେବା ଦିନଠାରୁ ୧୯୩୬ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ନିରବଚ୍ଛିନ୍ନ ଭାବରେ ସଂଗ୍ରାମ କରି ଚାଲିଥିଲେ ରାଜା ରାମଚନ୍ଦ୍ର । ୧୯୨୩ରେ ମାନ୍ଦ୍ରାଜ ବିଧାନ ପରିଷଦର ସଦସ୍ୟ ଭାବରେ ସମଗ୍ର ଓଡ଼ିଆଭାଷୀ ଅ ଳକୁ ଗୋଟିଏ ଶାସନାଧିନ କରବାକୁ ସେ ତତ୍କାଳୀନ ଇଂରେଜ ସରକାରଙ୍କ ନିକଟରେ ଦାବୀ

ଉପସ୍ଥାପନ କରିଥିଲେ । ୧୯୨୪ରେ ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିଯୁକ୍ତ ସି.ଏଲ. ଫିଲିପ ଓ ଏ.ସି.ଡଫ୍ କମିଟି ସମ୍ମୁଖରେ ଗଞ୍ଜାମ, କନ୍ଧମାଳ ଏବଂ କୋରାପୁଟରେ ବସବାସ କରୁଥିବା ଓଡିଆଭାଷୀ ଅ ଳକୁ ମାନ୍ଦ୍ରାଜ ପ୍ରେସିଡେନସିରୁ ଭିନ୍ନ କରି ଓଡ଼ିଶା ଶାସନାଧିନ କରିବା ପାଇଁ ବଳିଷ୍ଠ ଯୁକ୍ତି ଉପସ୍ଥାପିତ କରିଥିଲେ । ଏହି କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମରେ ରାଜା ରାମଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କୁ ପାରଳା ଗଜପତି, ଚିକିଟି ରାଜା ଗୌରଚନ୍ଦ୍ର ମର୍ଦ୍ଦରାଜ, ଆସିକାର ନିକୁଞ୍ଜ ପଟ୍ଟନାୟକ ପ୍ରମୁଖ ସାହାଯ୍ୟ କରିଥିଲେ । ୧୯୩୧ରେ ସାର୍ ସାମୁଏଲ ପି. ଓଡୋନେଲ କମିଟି ସମ୍ମୁଖରେ ଓଡ଼ିଶାର ସୀମା ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ପାଇଁ ସେ ସାକ୍ଷ୍ୟ ଦେଇଥିଲେ । ୧୯୩୨ରେ ମାନ୍ଦ୍ରାଜ ବିଧାନ ପରିଷଦରେ ପୁନର୍ବାର ଓଡିଆଙ୍କ ଦାବି ସେ ଉପସ୍ଥାପନ କରିଥିଲେ । ସେହିବର୍ଷ ସେ ଲଣ୍ଡନଠାରେ ତୃତୀୟ ଗୋଲଟେବୁଲ ବୈଠକରେ ଯୋଗଦେଇ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାଷଣ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ । ଏହି ବୈଠକରେ ଭାରତ ସଚିବ ସାର୍ ସାମୁଏଲ ହୋର୍ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଓଡିଶା ପ୍ରଦେଶ ଗଠନ ସଂପର୍କରେ ଘୋଷଣା କରିଥିଲେ । ପୁନଶ୍ଚ ୧୯୩୩ ମସିହାରେ ଯୁଗ୍ମ ପାର୍ଲାମେ ାରି କମିଟିରେ ସାକ୍ଷ୍ୟ ଦେବା ପାଇଁ ରାଜା ରାମଚନ୍ଦ୍ର ଲଣ୍ଡନ ଯାତ୍ରା କରିଥିଲେ । ଏହି କମିଟି ଲର୍ଡ ଲିନଲିଥଗୋଙ୍କ ନେତୃତ୍ୱରେ ଗଠିତ ହୋଇଥିଲା । ଏହି କମିଟି ସମ୍ମୁଖରେ ପାରଳାଖେମୁଣ୍ଡି, ଜୟପୁର ଆଦି ଓଡ଼ିଆଭାଷୀ ଅ ଳକୁ ଓଡ଼ିଶାରେ ମିଶ୍ରଣ ପାଇଁ ବଳିଷ୍ଠ ଓ ଅକାଟ୍ୟ ଯୁକ୍ତି ଉପସ୍ଥାପନ କରିଥିଲେ ରାଜା ରାମଚନ୍ଦ୍ର । ଏହି ଦୀର୍ଘବର୍ଷର ଚେଷ୍ଟା ଓ ସଂଗ୍ରାମର ଫଳସ୍ୱରୂପ ୧୯୩୬ ଅପ୍ରେଲ ୧ରେ ଉତ୍କଳ ପ୍ରଦେଶ ଗଠନ ହୋଇଥିଲା ଯାହାକି ତତକାଳୀନ ଭାରତର ଏକାଦଶ ପ୍ରଦେଶ ଥିଲା ଏବଂ ଯାହାର ମୋଟ ଆୟତନ ଥିଲା ୩୧, ୬୯୫ ବର୍ଗମାଇଲ୍ । ୧୯୩୬ ଅପ୍ରେଲ ପହିଲାରୁ ୧୯୩୭ ମସିହା ମାର୍ଚ୍ଚ ୩୧ ତାରିଖ ଯଏଁ ରାଜା ରାମଚନ୍ଦ୍ର ଓଡ଼ିଶା ପ୍ରଶାସନ ସକାଶେ ଗଠିତ ଉପଦେଷ୍ଟା ପରିଷଦର ସଦସ୍ୟ ଥିଲେ । ସେହିବର୍ଷ ଜୁନ୍ ୨୩ତାରିଖରେ ଭାରତର ଭାଇସରାୟ ଏବଂ ଗଭର୍ଣ୍ଣର ଜେନେରାଲ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ପାଇଁ ରାଜା ରାମଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କୁ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ ରାଜବାହାଦୂର ଉପାଧି । ଏହି ମହାନ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ପରଲୋକ ଘଟିଥିଲା ଜାନୁଆରୀ ୧୯୬୩ରେ ବ୍ରହ୍ମପୁରରେ ।

ରାମଚନ୍ଦ୍ର ମର୍ଦ୍ଦରାଜ ଦେଓ ଥିଲେ ବହୁମୁଖୀ ପ୍ରତିଭାର ଅଧିକାରୀ । ଜଣେ ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷିତ, ବହୁଗୁଣର ଅଧିକାରୀ, ପ୍ରଜାବତ୍ସଳ, ମାନବପ୍ରେମୀ, ଉଚ୍ଚକୋଟୀର ରାଜନୀତିଜ୍ଞ, ଦେଶପ୍ରେମୀ, ସୁବକ୍ତା, ଓଡିଶା ପ୍ରଦେଶ ଗଠନର ପ୍ରମୁଖ ସାରଥି ଭାବେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଓଡିଆଙ୍କ ମାନସପଟ୍ଟରେ ସେ ଚିର ଉଦ୍‌ଭାସିତ ହୋଇ ରହିଥିବେ । ଓଡିଶାର ଏହି ପ୍ରମୁଖ ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱଙ୍କର ରାଜ୍ୟବାସୀଙ୍କ ପାଇଁ ଅସାଧାରଣ ଅବଦାନର ନିଦର୍ଶନସ୍ୱରୂପ ଓଡ଼ିଶା ବିଧାନସଭାର ଏକ ପ୍ରମୁଖ ସ୍ଥାନରେ ତାଙ୍କର ପୂର୍ଣ୍ଣାବୟବ ପଟ୍ଟଚିତ୍ର ସ୍ଥାନ ପାଇଛି । ଏହି ମହାନ ଜନନାୟକଙ୍କ ୧୧୮ ତମ ପୁଣ୍ୟ ଜନ୍ମତିଥିରେ ଶ୍ରଦ୍ଧାଞ୍ଜଳି ।

ଚକ୍ରବ୍ୟୁହରେ ନ୍ୟାୟପାଳିକା

ପ୍ରଶାନ୍ତ ପଟ୍ଟନାୟକ

ପ୍ରଧାନ ବିଚାରପତି ଶ୍ରୀ ଦୀପକ ମିଶ୍ରଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପକୁ ନେଇ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଥିବା ବିବାଦ ଦେଶର ପ୍ରଶାସନିକ, ନ୍ୟାୟିକ ଓ ବ୍ୟବସ୍ଥାପକ ମହଲରେ ତୀବ୍ର ଆଲୋଡ଼ନ ସୃଷ୍ଟି କରିଛି । ଭାରତର ଇତିହାସରେ ସୁପ୍ରିମ୍‌କୋର୍ଟର ମୁଖ୍ୟ ବିଚାରପତିଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଚାରିଜଣ ବରିଷ୍ଠ ବିଚାରପତି ବିଦ୍ରୋହ ଘୋଷଣା କରିବା ଏବଂ ଜନତାର ଦରବାରରେ ଏ ସମ୍ପର୍କରେ ଆଲୋଚନା କରିବା ପାଇଁ ଏକ ସାମ୍ବାଦିକ ସମ୍ମିଳନୀରେ ଏହାକୁ ଉପସ୍ଥାପିତ କରିବା ଘଟଣାକୁ ଦେଶବାସୀ ସହଜରେ ଗ୍ରହଣ କରିପାରୁନାହାଁନ୍ତି । ଜଷ୍ଟିସ୍ ମିଶ୍ରଙ୍କ ପଦକ୍ଷେପ ସମ୍ପର୍କରେ ଖୋଦ୍ ସୁପ୍ରିମ୍‌କୋର୍ଟର ଚାରିଜଣ ବିଚାରପତି ଖୋଲାଖୋଲି ଭାବରେ ଯୁଦ୍ଧ ଘୋଷଣା କରିଥିବାରୁ ତାହା ଜନମାନସକୁ ଆନ୍ଦୋଳିତ କରିବା ସ୍ୱାଭାବିକ । ଶ୍ରୀ ମିଶ୍ରଙ୍କ ପଦକ୍ଷେପକୁ ଯେଉଁ ରାଜନୈତିକ ଓ ବିଜ୍ଞ ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ସମର୍ଥନ କରୁଛନ୍ତି, ସେମାନେ ଜନତାର ଦରବାରରେ

ସେମାନଙ୍କ ଯୁକ୍ତିର ଯଥାର୍ଥତା ଏଯାବତ୍ ପ୍ରତିପାଦନ କରିବା ଲାଗି ଆଗେଇ ଆସି ନାହାନ୍ତି । ଯେଉଁ ମୁଖ୍ୟକାରଣଗୁଡ଼ିକୁ ନେଇ ଏହି ବିବାଦ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଛି, ସେହି କାରଣଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରୁ ଗୋଟିଏ ହେଲେ କାରଣ ସମ୍ପର୍କରେ ସ୍ପଷ୍ଟ ଚିତ୍ର ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟିକୁ ଆସିନାହିଁ । ନ୍ୟାୟପାଳିକାର ସ୍ୱଚ୍ଛତା ଉପରେ ସମଗ୍ର ଦେଶର ପ୍ରଶାସନ ଓ ଜନଜୀବନ ନିର୍ଭର କରୁଥିବାରୁ ଏଭଳି ଏକ ପବିତ୍ର ଅନୁଷ୍ଠାନକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରୁଥିବା ଏବଂ ତା' ସହ ସମ୍ପୃକ୍ତ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବ୍ୟକ୍ତି ସନ୍ଦେହ ଓ ସମାଲୋଚନାଠାରୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱରେ ରହିବା ଏକାନ୍ତ ଆବଶ୍ୟକ ।

ପଡ଼ୋଶୀଙ୍କୁ ଚିହ୍ନିନୁ, ଚନ୍ଦ୍ରରେ ପ୍ଲଟ୍ ଖୋଜୁଛୁ

ଚନ୍ଦ୍ରରାଓ ପଟ୍ଟନାୟକ

ଖୁବ୍ ନିକଟ ପଡ଼ୋଶୀ ଆମ ପାଖରେ ଥାଇ କି' ଅଜଣା ଦୂରତ୍ୱ ରଖୁଛନ୍ତି । ଷ୍ଟାଟସ୍ ଚକ୍କରରେ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଜାଣି ସୁଦ୍ଧା ହେଉଛୁ ସାତ ପର ଭଳି । କୃତ୍ରିମ ଖୋଳ ଆମକୁ ଏମିତି ଗୋଟାଏ ସ୍ଥିତିକୁ ଟାଣିନେଇଛି, ଯେଉଁଥିପାଇଁ କି ପ୍ରକୃତି ଓ ପ୍ରାକୃତିକତା ବିରୋଧରେ ଦ୍ରୋହୀହୋଇ ଉଠିଛି ଆଜିକାର ମଣିଷ । ଏହି ବିଷ ଚକ୍ରରୁ ମୁକୁଳିବା ପାଇଁ ଶତଚେଷ୍ଟା କଲେ ମଧ୍ୟ ଆମକୁ କେହି ସାହାଯ୍ୟ କରିପାରିବେ ନାହିଁ । ତାହାର ଏକ ଓ ଏକାଧିକ କାରଣ ନେଇ କିଏ ଜଣେ ହେଲେ ମୁଣ୍ଡ ଖେଳାଉ ଥା'ନ୍ତା କି ? ପଡ଼ୋଶୀଙ୍କୁ ଚିହ୍ନିନଥିବା ମଣିଷ ଚନ୍ଦ୍ରରେ ପ୍ଲଟ୍ ଖୋଜିବା ନ୍ୟାୟ କେତେ ହାସ୍ୟାସ୍ପଦ !

ଜଙ୍ଗଲ ବଂଚିଛି

ପୁଷ୍ପାଞ୍ଜଳି ଶତପଥୀ

ରବୀନ୍ଦ୍ରନାଥ ଠାକୁରଙ୍କର ଏକ କ୍ଷୁଦ୍ର ଗଳ୍ପ କିଛି ଦିନ ତଳେ ପଢ଼ିଥିଲି । ଜଣେ ଜୀବନ୍ତ ମଣିଷକୁ ମୃତ ଘୋଷଣା କରାଯିବା ପରେ ସେ ତାଙ୍କର ଜୀବନ୍ତ ଥିବାର ସ୍ୱୀକୃତି ପାଇଁ ସଂଘର୍ଷ କରୁଛନ୍ତି । ବିକାଶର ନାମରେ ଉଗ୍ର ଶିଳ୍ପାୟନକୁ ପ୍ରାଥମିକତା ଦିଆଯାଉଥିବା ସମୟରେ ପରିବେଶ ଓ ଜଙ୍ଗଲ ଅବକ୍ଷୟର ପାଦଦେଶରେ । ଏଭଳି ସ୍ଥିତିରେ ଉକ୍ତ ସମ୍ବଳକୁ ସୁରକ୍ଷା ଦେଉଥିବା ତଥା ତାହାରି ଉପରେ ନିର୍ଭର କରୁଥିବା ଗ୍ରାମବାସୀଙ୍କ ବିରୋଧକୁ ଆଡ଼େଇ ଦେବାର ପ୍ରଚେଷ୍ଟା କ୍ରମାଗତ ଭାବରେ ଚାଲିଛି । ବନ୍ୟଜନ୍ତୁଙ୍କ ଚରାଭୂମିକୁ ଶିଳ୍ପ ପ୍ରକଳ୍ପ ପାଇଁ ଟେକି ଦେବାଦ୍ୱାରା ସେମାନଙ୍କର ସ୍ଥିତି ଶଙ୍କାକୁଳ ହୋଇପଡ଼ିଛି । ମାତ୍ର ଗ୍ରାମବାସୀଙ୍କ ଜଗାରଖାରେ ବଢ଼ି ଉଠିଥିବା ଶାଳ ତଥା ବିବିଧତାପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରାକୃତିକ ଜଙ୍ଗଲ କେବଳ ଲୋକଙ୍କର ଆବଶ୍ୟକତା ପୂରଣ କରୁନାହିଁ ବରଂ ପରିବେଶକୁ ସୁସ୍ଥ ରଖିବା ସହିତ ବନ୍ୟଜନ୍ତୁକୁ ଫେରାଇ ଆଣି ସେମାନଙ୍କର ଆବାସସ୍ଥଳୀକୁ ଯଥା ସମ୍ଭବ ସୁରକ୍ଷିତ ରଖିପାରିଛି । ଢେଙ୍କାନାଳ ଜିଲ୍ଲା ଓଡ଼ପଡ଼ା ତହସିଲ ଅନ୍ତର୍ଗତ ବଳରାମପୁର ମୌଜାର ଏହା ସଦ୍ୟତମ ଘଟଣା ଯେଉଁଠାରେ ସାବିକ୍ ବନ୍ଦୋବସ୍ତ ସମୟରେ ଜଙ୍ଗଲ କିସମ ଥିବା ଓ ବ□ମାନର ଦୃଶ୍ୟମାନ ବନପ୍ରାନ୍ତକୁ ଅଣଜଙ୍ଗଲ ଜମି ଦର୍ଶାଇ, ସେଠାରେ ଶିଳ୍ପାୟନ ପାଇଁ କ୍ଷେତ୍ର ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଉଛି ।

ଅତୀତରୁ ପୋଷ୍ଟ କାର୍ଡ଼ : ଆତ୍ମଜୀବନୀରୁ ଓଡ଼ିଶାର ଇତିହାସ – ୩୪

ବୈଷ୍ଣବ ପାଣିଙ୍କ ମଧ୍ୟ-ପଶ୍ଚିମ ଓଡ଼ିଶା ଗସ୍ତ

(ଗଣକବି ବୈଷ୍ଣବ ପାଣିଙ୍କର ଆତ୍ମକାହାଣୀରୁ ସଂଗୃହୀତ)

ପାଣି କିଆକେ ।ଠାରେ ମହାନଦୀ ପାର ହୋଇ ବୌଦ ରାଜ୍ୟରେ ପ୍ରବେଶ କଲେ । ସେଇ ଦେଶର ଉଆସରେ ତିନିରାତି ନାଟ ପରିବେଷଣ କରି ରାଜ୍ୟତ୍ୟାଗ କଲେ । ପାଣିଙ୍କ ମତରେ ବଉଦ ରାଜ୍ୟର ନାରୀମାନେ ଯେଉଁ ପ୍ରକାରର ଅପଭାଷା ବା ଗାଳିଗୁଲଜ ପ୍ରୟୋଗ କରନ୍ତି, ତାହାକୁ ନା ଶୁଣି ହେବ, ନା କହିହେବ । ସେ ଏହା ମଧ୍ୟ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ କରନ୍ତି ଯେ, ସେହି ରାଜ୍ୟର ଶୋଷିତ ଜାତିମାନଙ୍କର କାଇ ଅଣ୍ଡା ଏକ ଆଦରର ଖାଦ୍ୟ । ଆଉ ସେ ଏହି ତଥ୍ୟଟିକୁ ବଉଦବାସୀମାନଙ୍କର 'ଜଘନ୍ୟ'ତାର ଉଦାହରଣ ଭାବରେ ପରିବେଷଣ କରନ୍ତି ।

ବୌଦରୁ ଆରମ୍ଭ ହୁଏ ସୋନପୁର ଯାତ୍ରା । ବାଟରେ ତେଲ ସରିଯାଇଥାଏ । ଶୁଖିଲା ଭାବରେ ଗାଧୋଇବାକୁ ପଡ଼େ । ବାଟସାରା ଛୋଟିଆ ଗାଉଁଲି ଦୋକାନ ବା ଗୋଦାମଟିଏ ମଧ୍ୟ ଦିଶେ ନାହିଁ । ଏଣୁ ସମସ୍ତଙ୍କର ଖାଡ଼ାଖାଡ଼ା ଓପାସ । ସୋନପୁର ରାଇଜର ସୁବଳୟାଠାରୁ ପହ୍ ଲା ବେଳକୁ ପାଣିଙ୍କୁ ସହସା ଜର ହେଲା । ଗଙ୍ଗାଧର ମେହେରଙ୍କର ଦିଅଁଘରେ ବିଶ୍ରାମ କରିବାର ବେବସ୍ଥା ହେଲା । ହେଲେ ବିନା ଉପଯୁକ୍ତ ଏହି ଜର କ୍ରମେ ନିମୋନିଆଁ ଆଡ଼କୁ ଗତି କଲା । ଏଣେ ସୁବଳୟାରେ ନଅ ରାତି ରହି ବିନା ଦଳପତିଙ୍କର ଉପସ୍ଥିତିରେ ନାଟ ଦଳଟି ନଅ ରାତି ଅଭିନୟ ଚଳାଇଥାଏ ।

ବି.ଦ୍ର : *ଏହି ଲେଖାରେ ବ୍ୟବହୃତ ତଥ୍ୟ ସେକ୍ ମତଲବୁ ଅଲ୍ଲୀଙ୍କ ସମ୍ପାଦିତ 'ଗଣକବି ବୈଷ୍ଣବ ପାଣିଙ୍କର ଆତ୍ମକାହାଣୀ' (୨୦୦୬, ତୃତୀୟ ପ୍ରକାଶନ) ବହିଟିରୁ ନିଆଯାଇଛି । ପ୍ରକାଶକ, ସେକ୍ ମସୁଦ୍ ଅଲି । ପ୍ରକାଶନର ସ୍ଥାନ, ଭୁବନେଶ୍ୱର । ଏହି ଆତ୍ମଜୀବନୀଟି ସମ୍ଭବତଃ ୧୯୫୫ ମସିହାରେ ପ୍ରଥମେ ଛପାଯାଇଥିଲା ।*